

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YETMİŞ ÜÇ FIRKA VE EHL-İ SÜNNET

www.muvahhid.info

Şeyhü'l-İslam ibni Teymiyye, Külliyyat, 3

-Allah ruhunu mukaddes kılsın- Şeyhülislam Ahmed bin Teymiye'ye, Peygamber Efendimiz'in:

"Ümmetim yetmişüç fırkaya ayrılacak" sözü soruldu ve dendi ki:

- Bu fırkalar hangileridir?
- Her bir fırkanın temel akideleri nelerdir?

Hamd, Allah'a mahsustur.

Bu hadis sahih olup Sünen'lerde ve Müsned'lerde meşhurdur. Mesela Ebu Davud, Tirmizi, Nesai ve diğer hadis imamları bu hadisi tahrir etmişlerdir. Hadisin tamamı şöyledir:

"Yahudiler, yetmişbir fırkaya ayrıldılar. Bu yetmişbir fırkadan sadece birisi hariç diğerlerinin tamamı Cehennem'dedir.

Hristiyanlar ise, yetmişiki fırkaya bölündüler. Bunların da sadece biri müstesna diğerlerinin hepsi ateştedir.

Bu ümmet de, yetmişüç fırkaya ayrılacak. Bu yetmişüç fırkadan, sadece birisi dışında diğerleri tamamen cehennemliktir."

Diğer bir rivayette:

"Bu ümmet, yetmişüç millete ayrılacak" buyurulmuştur.

Bir başka varyantta ise şunlar nakledilir:

"Sordular: 'Ey Allah'ın Resulü, bu fırkay-ı naciye kimlerdir?' Cevaben:

'Bugün benim ve ashabımın bulunduğu yol üzere olanlardır' buyurdular".

Diğer varyantta bu cevap şöyledir:

"Fırkay-ı naciye, cemaattir. Allah'ın eli, cemaat üzerinedir." (Ebu Davud; Tirmizi; İbni Mace; Darimi; Ahmed)

Hız. Peygamber'in bu cevabından dolayı fırkay-ı naciye, "Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat" olarak vasıflandırılmıştır ki, onlar bu ümmetin büyük çoğunluğunu meydana getirmektedir.

Kalan fırkalar ise, şazz görüş, tefrika ve bid'at sahibi kimseler olup bu fırka mensuplarının adedi, fırkay-ı naciye'ye denk olmak bir tarafa, onun toplamına bile yaklaşamaz.

Bu sapık fırkalardan her birinin mevcudu, son derece azdır. Bu fırka-i dalle'nin (sapık fırkaların) şıarı, Kur'an'a, Sünnet'e ve icma-ı ümmet'e muhalefet edip bunlardan uzaklaşmaktır.

Kitab, Sünnet ve icma-ı ümmete tabi olup bunları benimseyen kimse Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'tandır.

Bu fırka-i dalle (sapık fırkaların)'nin tayin ve tespiti mes'elesine gelince; alimlerimiz bunlar hakkında, birtakım eserler yazmışlar ve makalat

(görüşler ve mezheblerle ilgili) kitaplarında bunlardan bahsetmişlerdir.

Ancak vasfedilen bir fırkanın -...- (Orijinal nüshada burada silik kalmış bir kelime vardır), dalalette olan yetmişiki fırkadan birisi olduğuna kesinlikle karar verip bunu beyan edebilmek için mutlaka delillere sahip olmak gerekir. Çünkü Cenab-ı Hak genel olarak, bir konuda bilgi sahibi olmaksızın ileri-geri söz etmeyi, özel olarak da zat-ı Bari'si üzerinde bilgisi bulunmaksızın konuşmayı haram kılmıştır.

O (celle celaluhu), şöyle buyurur:

"De ki: 'Rabbim, ancak kötülükleri, gerek açığını, gerek gizlisini, günahı ve haksız yere saldırmayı; hakkında hiçbir delil indirmediği bir şeyi Allah'a ortak koşmayı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyler söylemenizi haram etmiştir.'" (el-A'raf 7/33),

"Ey insanlar, yeryüzünde bulunan helal ve temiz şeylerden yeyin, şeytanın adımlarını izlemeyin; çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır. O size daima kötülük ve çirkin iş (yapmanızı), Allah hakkında bilmediğiniz şeyler söylemenizi emreder." (el-Bakara 2/168-169),

"Bilmediğin bir şeyin ardına düşme." (el-isra 17/36)

Öte taraftan insanlardan pek çoğu, bu fırkalardan zan ve heva hükümlerine göre bahsetmekte ve kendisine dost edindiği bu fırkalardan bir grubu ve onun reisinin müntesiplerini Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'tan saymakta; bunlara muhalif olanları bid'at ehli kabul etmektedir, işte bu da apaçık bir sapıklıktır.

Çünkü hak ve sünnet bağlılarının önderi ve reisi, ancak ve ancak

Resulüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimizdir ki O, hevedan konuşmaz; O'nun söylediği sözler, kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir. O, öyle bir önderdir ki, haber verdiği bütün hususların şüphesiz tasdik edilmesi, verdiği bütün emirlerde mutlaka itaat olunması gerekir.

Bu mertebe, O'nun dışında hiçbir imam, hiçbir müctehid ve hiçbir önder için söz konusu olamaz. Aksine insanlardan her bir şahsın sözü alınırda, terkedilirde... Ancak Allah Resulü bunun dışındadır.

Artık kim, Resulüllah dışında herhangi bir şahsı sevenleri ve ona muvafakat edenleri Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'tan kabul ederken, ona muhalefette bulunanları ehl-i bid'at ve'l-firkat sayarsa -ki bu duruma, dini hususlarda kelamdaki ve diğer dallardaki imamların etbaından bazı grublarda rastlanmaktadır-, kendisi bid'at, dalalet ve tefrika ehlinden olur.

Böylelikle ortaya çıkmaktadır ki;

İnsanlar içinde fırkay-ı naciye'den olmaya en ziyade hak sahibi olanlar hadis ve sünnet ehlidir.

Ki onların, Resulüllah dışında, kendisine bağlandıkları hiçbir önderleri yoktur; onlar, Resulüllah'ın sözlerini ve hallerini insanların en iyi bilenleri, ona isnat edilen sözlerden hangilerinin gerçek, hangilerinin yakıştırma olduğunu birbirinden en güzel ayıranları ve bu hususlarda fekahet (yüksek anlayış ve kavrayış) sahibi imamlarıdır.

Onlar, Resulüllah'ın sözleri ve davranışlarının manalarını en iyi bilen kişiler ve tasdik etme, uygulama, bu esaslara dostluk gösterenleri dost bilme ve

onlara sevgi gösterme, düşmanlık besleyenleri düşman edinme gibi yönlerden Sünnet'e en fazla uyan kimselerdir.

Onlar, mücmel ve müphem olan sözleri ve görüşleri, Resulullah'ın getirdiği Kitab ve Sünnet'e arzederler.

Eğer bir söz ve görüş, Hz. Peygamber'in getirdiği esaslar içinde mevcut değilse onu asla dinin temel konularından (usulü'd-din'den) saymaz ve sözlerinin hülasası, kılmazlar. Bilakis kendisiyle Hz. Peygamber'in gönderildiği Kitab ve Sünnet'i, itikad ve itimat ettikleri asıl kabul ederler.

İnsanların ihtilaf ettikleri, ilahi sıfatlar, kader, vaid, esma-i hüsnâ, emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münker gibi mes'eleleri Allah ve Resulüne arzederler.

Tefrika ve ihtilaf sahiplerinin ihtilaf ettikleri mücmel lafızları tefsir eder; bunların manalarından Kitab ve Sünnet'e uygun olanları kabul edip, Kitab ve Sünnet'e aykırı olanları red ve iptal ederler.

Asla zanna ve nefislerin arzuladığı hevaya uymazlar. Çünkü zanna tabi olmak cehalet, Allah'tan bir hidayet olmaksızın nefsin hevasının peşine takılmak da zulümdür.

Cehalet ve zulüm, şerrin bir araya gelmesi demektir.

Cenab-ı Hak buyurur:

"Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara sunduk; onu yüklenmekten kaçındılar, on(un sorumluluğun)dan korktular. Onu insan yükledi;

(bununla beraber onun hakkını tam yerine getirmedi.) Çünkü o, çok zalim, çok cahildir..." (el-Ahzab 33/72)

Allah-u Teala bu ayetin devamında her insanda mutlaka cehalet ve zulmün bulunduğunu, mü'min kul için daima, bilmediği bir hakkın ortaya çıkacağını ve bu kulun zulüm içinde bulunduğunu bir amelden böylece rücu edeceğini, zat-ı ilahisinin de dilediklerinin tevbesini kabul edeceğini bildiği için tevbeyle zikretmiştir. (Bknz: el-Ahzab 33/73)

İnsanoğlunun en hafif zulmü, kendine olan zulmüdür.

Yüce Rabbimiz buyurur:

Allah iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan nura ulaştırır. Kafirlerin velileri (ise) tağuttur. Onları nurdan karanlıklara ulaştırır(lar). İşte onlar ateş ehlidirler. Orada ebedi kalacaklardır. (el-Bakara 2/257),

"Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna açık açık ayetler indiren O'dur." (el-Hadid 57/9),

"Elif lam ra. (Bu) bir Kitab'dır ki, Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa O güçlü ve övgüye layık (Allah)'ın yoluna çıkarman için O'nu sana indirdi." (İbrahim 14/1)

Burada şunu da bilmek gerekir ki, usulü'd-din ve kelamda şahsiyetlere bağlı zümreler, derece derecedirler. Bunlar arasında birçok usul konusunda Sünnet'e muhalefet etmiş olanlar vardır, sadece ince birtakım mes'elelerde Sünnet'e muhalif olmuş olanlar vardır. Bir de Sünnet'i kendisinden daha ziyade terk etmiş olanları reddetmiş olanlar vardır ki,

bunlar reddettikleri batıl ve söyledikleri hak hususlarda övülürler; fakat bunlar diğer taraftan birtakım hak unsurları red ve inkar, batıl hususları da kabul ve ifade etmek suretiyle bu redlerinde adalet ve itidal ölçülerini aşmış; büyük bir bid'ati, ondan biraz daha hafif bir bid'atle, bir batılı, ondan biraz daha hafif bir batılla reddetmişlerdir. İşte bu durum, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'a mensup kelimcilerin birçoğunda görülmektedir.

Böyleleri, ortaya koydukları bid'atı, müslümanların cemaatını parçalayan ve ona göre dost edinip, ona göre düşman bildikleri bir görüş haline getirmedikleri takdirde bu, bir hata kabilindendir ve Cenab-ı Hak, böyle durumlarda mü'minlerin hatalarını bağışlar.

Bu ümmetin selefi ve imamlarından birçoğu böyle durumlara düşmüştür. Onların, bir ictihad neticesinde ileri sürdükleri birtakım görüşleri vardır ve bunlar, Kitab ve Sünnet'te sabit olan esaslara muhaliftir. Ama kendilerine muvafakat edenleri dost bilen, muhalif kalanlara düşmanlık besleyenlerle, müslüman cemaatin arasına tefrika sokan, ictihad ve görüşe dayalı mes'elelerde kendisiyle uyuşanları değil de, muhalif kalanları kafirlik ve fasıklıkla itham eden, yine muvafıklarıyla değil de muhalifleriyle savaşmayı dahi helal sayanların durumu farklıdır, işte bunlar, tefrika ve ihtilaf ehli kimselerdir.

Bundan dolayıdır ki, müslümanlar içinde cemaatından ayrılıp uzaklaşan ilk bid'at ehli, Hak'tan uzaklaşan Hariciler olmuştur. Hariciler hakkında Hz. Peygamber'den on vecihle sahih hadis varid olmuştur ki, bunları İmam Müslim, "Sahih" inde tahrir etmiştir. İmam Buhari de birden fazla vecih tahrir etmiştir.

Hz. Peygamber'in ashabı, Emirü'l-Mü'minin Ali bin Ebi Talib'in yanında bu Haricilerle çarpışmış, onlar arasında, Cemel ve Siffin olaylarında ortaya

çıkan fitnede çarpışma konusunda düştükleri ihtilaf, Haricilerle arpışma konusunda asla çıkmamıştı.

Ashab-ı Kiram, Cemel ve Siffin'de çarpışma konusunda üç gruba ayrılmıştı:

- Bir grub, Hz. Ali ve taraftarları safında çarpışmış,
- diğerk bir grub karşı tarafta yer almış;
- bir başka grub ise savaştan el çekip bir kenarda oturmuşlardı ki, aslında bu durumun tercih edilmesi gerektiğine dair naslar varid olmuştur.

şimdi bu Hariciler, müslümanların cemaatından ayrılıp onları kafir kabul ederek onlarla çarpışmayı helal sayınca Sünnet, bu Hariciler hakkında varid olmuş bazı beyanları ihtiva etmiştir. Mesela Hz. Peygamber'in şu hadisini nakledelim:

"Sizden biriniz, onların namazı yanında kendi namazını, onların orucu yanında kendi orucunu ve onların kıraati yanında kendi kıraatini küçük görür, önemsiz sayar. Onlar Kur'an'ı okurlar, ama gırtlaklarından öteye geçmez. Bunlar okun, avı delip sür'atle geçip gittiğı gibi İşlam'dan sür'atle uzaklaşırlar. Nerede karşılaşırsanız bunları öldürünüz! Çünkü bunların öldürölmesinde kıyamet günü Allah nezdinde, bunları öldüren kimse için ecir ve mükafat vardır" (Buhari; Müslim; İbni Mace; Ahmed)

İlk Harici, Resulüllah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz döneminde çıkmıştı. Bu herif, Hz. Peygamber'in (Huneyn Gazvesi'nde elde edilen ganimetleri) taksimini görünce:

"Muhammedi Adaletli davran; adil taksimat yapmadın!" deme küstahlığında bulunmuş, buna karşılık Allah Resulü:

"Eğer ben adil davranmamışsam ziyan ve hüsrana uğramışım demektir" buyurmuşlardı. (Hadisin bu kısmı muhatap sığası ile: "Şayet ben adil davranmamışsam, sen (adil davranmayan birine tabi olmakla) ziyan ve hüsrana uğramışsın demektir" şeklinde de rivayet olunmuştur.)

Durumu gören bir sahabi, Hz Peygamber'e:

"Ey Allah'ın Resulü, müsaade et de şu münafığın boynunun vurayım" demiş; Hz. Peygamber ise:

"Bunun soyundan öyle kimseler çıkacak ki, sizden biriniz bunların namazı yanında kendi namazınızı, bunların orucu yanında kendi orucunu ve bunların kıraatı karşısında kendi kıraatinizi küçük ve önemsiz görececek..." buyurmuşlardı. (Buhari; Müslim; Ahmed)

Görüldüğü gibi bid'atlerin kaynağı zan ve hevaya göre Sünnet'e ta'n ve hücum etmektir.

Nitekim İblis de, re'yi ve hevasına göre Rabbinin emrine ta'n etmişti.

Temel Bid'at Fırkaları

Helakte olan fırkaların tayin ve tesbiti mes'elesine gelince; öncelikle, bu fırkaların dalalette sayılmaları konusundaki açıklamaları bize ulaşan zevatı: Yusuf bin Esbat ve Abdullah bin el-Mübarek'i zikrederim. Müslümanların bu kadri büyük iki imamı demektedirler ki:

"Bid'atın temelleri dördtür:

1 - Rafıziler,

2 - Hariciler,

3 - Kaderiyye,

4 - Mürcie".

Bunun üzerine İbnü'l-Mübarek'e soruldu:

"Peki Cehmiyye'ye ne dersiniz?"

Cevaben, onların ümmet-i Muhammed'den olmadıklarını ifade buyurdular.

Abdullah bin el-Mübarek şöyle derdi:

"Biz, yahudilerin ve hristiyanların sözlerini naklederiz; ama Cehmiyye'nin sözlerini anlatıp nakledemeyiz".

Onun bu sözlerine İmam Ahmed'in ashabından ve diğer zevattan bir grub alim tabi olmuş ve demişlerdir ki:

"Cehmiyye mensupları kafirdir; yetmişiki fırka içerisinde, aynen küfürlerini gizleyip müslüman olduklarını söyleyen münafıkların dahil olmadığı gibi, giremezler; onlar zındıktırlar."

İmam Ahmed'in ashabından ve diğer zevattan bir başka grub ise Cehmiyye'nin yetmişiki fırkanın içine dahil olduğunu ifade etmiş ve böylece Cehmiyye ile bid'atın temellerini beşe çıkarmışlardır. Bunların görüşüne göre bid'atçı beş ana grubtan her birisi (kendi içinde) oniki fırkadan oluşmaktadır.

İlk görüş sahiplerine göre ise bid'atçı dört ana grubtan her biri kendi içinde onsekiz fırkaya ayrılmaktadır.

(Şeyhülislam İbn Teymiye'nin bu beyanına göre ilk görüş sahiplerine nisbetle yetmişiki sapık fırka tamam olmaktadır ($4 \times 18 = 72$). Fakat bid'atçı beş ana grubun her biri oniki fırkaya ayrıldığında geride oniki sapık fırka daha kalması gerekir ($5 \times 12 = 60$; $72 - 60 = 12$). Bu oniki sapık fırkanın kimlerden oluştuğuna, ya da bu hesap açığına İbn Teymiye burada temas etmemiştir.)

Bid'at Ehli Tekfir Olunur Mu?

Bu farklı bakış açısı ve grublandırma, diğer bir esasa ve mes'eleye dayanmaktadır. Bu mes'ele de bid'at ehlinin tekfir edilip edilmeyeceği mes'elesidir. Cehmiyye'yi (kafir olduklarından dolayı) bid'at ehli fırkaların dışında kabul eden kimseler, bu fırkaları kafir saymamışlardır. Çünkü bu kimseler, Cehmiyye dışındaki diğer bid'at ehlini kafir saymamakta; ama onları fasıklar ve asiler menzilesinde, void ehli kabul etmekte; "Onlar, cehennemdedir" sözünü, "Zulüm ile yetimlerin mallarını yiyenler, karınlarına sadece ateş doldurmaktadırlar ve çılgın bir ateşe gireceklerdir." (en-Nisa 4/10) ayetinde olduğu gibi, yetim malını yemek ve benzeri diğer günahlar hakkında varid sözler gibi değerlendirmektedirler.

Cehmiyye'yi bu fırkalardan kabul edenler ise, iki görüşe ayrılırlar:

Bir grub; onların tamamını kafir kabul etmektedir ki, bu görüşü sadece imamlar ve kelamcılara müntesib sonraki bazı kimseler ileri sürmüştür.

Selef ve imamlar ise; "tafdil" görüşüne sahip bulunan Şia, Mürcie ve benzerlerinin tekfir edilmemesi konusunda herhangi bir ihtilafta bulunmamışlardır. İmam Ahmed'den gelen rivayet ve deliller de onun bu grupları tekfir etmediğinde birleşmiştir. Gerçi İmam Ahmed'e veya onun mezhebindeki esaslara aykırı olarak, İmam Ahmed'in ashabı arasında - gerek bu gruplar, gerek diğerlerinden- bütün bid'at ehlinin tekfir olunacağını nakledenler çıkmıştır. Hatta bunlardan bir kısmı, bu ve diğer bid'at gruplarının ebediyyen cehennemde olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak bu, İmam Ahmed'in mesnedine ve şeriata atfedilmiş bir yanılgıdır.

Bu konuda diğer grub ise; bid'at ehlini günahkarlar zümresine ilhak ettikleri için, bid'at ehlinden hiçbir şahsı tekfir etmeyenlerdir. Bunlar şöyle derler:

"Nasıl ki bir günah sebebiyle hiç kimseyi tekfir etmemek Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın temel prensiplerinden ise, tıpkı bunun gibi Ehl-i Sünnet hiçbir kimseyi bir bid'at sebebiyle tekfir etmez."

Yalnız seleften ve imamlardan intikal eden sahih rivayetler ilahi sıfatları inkar eden "halis-muhlis Cehmiyye"nin tekfiri konusunda bir takım lafızların kullanıldığına işaret etmektedir. Zaten bu Cehmiyye'nin görüşlerinin gerçek yönü şudur ki, onlara göre:

(Haşa) Allah konuşmaz, görmez, mahlukattan farklılığı yoktur; O'nun ilmi, kudreti, semi', basar ve hayat sıfatları da yoktur; Kur'an mahluktur,- cehennem ehli Allah'ı nasıl göremeyecekse Cennet ehli de göremeyecektir... vs... vs...

Hariciler ve Rafizilere gelince; bunların tekfiri konusunda İmam Ahmed'den ve diğer imamlardan nakledilen ihtilaf ve tereddütler vardır.

Ama bu kimseler, Cenab-ı Hakk'ın yazgısını ve ilmini inkar eden Kaderiyye'yi tekfir etmişler; yalnız Allah'ın ilmini kabul edip kulların fiillerini yarattığını kabul etmeyenleri tekfir etmemişlerdir.

Bu mes'elede ayırıcı söz olarak şu iki esasın zikredilmesi gereklidir:

1- Bilinmelidir ki, ehl-i salat'tan (görünüşünün aksine) hakikat-ı halde kafir olan kişi, ancak ve ancak münafıktır.

Cenab-ı Hakkın, Hz. Muhammedi peygamber olarak gönderip O'na Kur'an'ı inzal buyurduğu ve Allah Resulünün Medine'ye hicret ettiği andan bu yana insanlar, üç sınıfa ayrılmışlardır:

1- Mü'min,

2- Küfrünü izhar eden kafir ve

3- Küfrünü gizleyen münafık...

Bu sebeble Allah-u Teala, Bakara suresinin başında bu üç sınıfı zikretmiş; mü'minlerin tavsifiyle ilgili olarak dört ayet, kafirler hakkında iki ayet,

münafıklar hakkında ise on kûsur ayet inzal buyurmuştur.

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde kafirlerden ve münafıklardan bahsetmiştir. Mesela şu ayetleri burada zikrederim:

"Kafirlerle ve münafıklara itaat etme." (el-Ahzab 33/48) ,

"Şüphesiz Allah, bütün münafıkları ve kafirleri Cehennem'e toplayacaktır." (en-Nisa 4/140) ,

"Bugün artık ne sizden (münafıklardan), ne de kafirlerden fidye alınmaz." (el-Hadid 57/15).

(Bu ve benzeri ayetlerde) Cenab-ı Hak, müslüman olduklarını izhar etmeleri sebebiyle münafıkları kafirlerden ayırdetmek üzere, ikisi arasında atıf kullanmıştır. Yoksa aslında münafıklar, kafirlerden daha beterdirler. Nitekim Hak Teala buyurur:

"Doğrusu münafıklar, ateşin en aşağı tabakasındadırlar." (en-Nisa 4/145),

"Ve onlardan (münafıklardan) ölen birine asla namaz kılma, onun kabri başında da durma. Çünkü onlar, Allah'ı ve Resulünü tanımadılar." (et-Tevbe 9/84),

"De ki: 'İster gönüllü, ister gönülsüz sadaka verin; sizden kabul edilmeyecektir. Çünkü siz yoldan çıkan bir kavimsiniz!' Sadakalarının kabul edilmesine engel olan sadece şudur: Onlar Allah'ı ve Resulünü inkar ettiler-namaza da üşene üşene gelirler ve istemeye istemeye sadaka verirler." (et-Tevbe 9/53-54)

Durum böyle olduğuna göre, bid'at ehli arasında da zındık münafıklar vardır; işte bunlar kafirdir. Ve böyleleri, Rafızilerle Cehmiyye arasında çoktur. Bunların reisleri de zındık münafıklardır. Aynı şekilde "rafz" bid'atını ilk çıkaran bir münafıktı. Cehmiyye akidesi de aynı durumda olup aslı zındıklık ve nifak idi. Bu sebebledir ki, batini felsefeci Karmatiler ve benzerlerinden münafık zındıklar, aralarındaki yakınlık dolayısıyla Rafıziliğe ve Cehmiyye'ye meylederlerdi.

Yalnız, bid'at ehli arasında batınen ve zahiren iman sahibi olan, ama aynı zamanda cehalet ve zulüm sebebiyle Sünnet'ten ayrılarak hatalar içerisine düşenler de vardır. Bunlar ne kafirdirler, ne de münafık.

Ama bunlarda bazan, fasık veya asi duruma düşmelerine sebep olan bir taşkınlık ve zulüm meydana gelebilir.

Bazan da te'vil ederek hataya düşmüş, bu sebeble de hataları afvedilmiş olabilirler.

Hatta bazan bütün bunların yanısıra bu kimselerde öyle bir iman ve takva bulunabilir ki, bu kimseler, iman ve takvaları oranında Allah'ın veliliğini kazanabilirler. Bütün bu söylediklerimiz, burada söz konusu edilmesi gerekli iki esastan birincisi idi.

2- ikinci esasa gelince; bir söz ve görüş, küfür olur; namazın, zekatın, orucun ve haccın farz olduğunu inkar; zinayı, içkiyi, kumarı, yasaklanmış evlilikleri helal saymak gibi. Ama bunlara böylece inanan kimse, kendisine hitabın ulaşmadığı bir konumda ve durumda bulunabilir. Bu sebeble de bu hitabı inkar eden kişi tekfir olunmaz. Mesela henüz yeni müslüman olmuş,

ya da uzak bir çölde yetiştiği için İslam'ın prensipleri kendisine tamamen ulaşmamış kimse böyledir. İşte bu kimse, Hz. Peygamber'e inzal buyurulduğunu bilmediği takdirde O'na inzal olunan herhangi bir esası inkar etmesi sebebiyle kafirlikle damgalanmaz. İşte Cehmiyye'nin söz ve görüşleri de bu türden olup bunlar Rab Teala'nın üzerinde bulunduğu hali ve Allah'ın Resulüne inzal buyurduğu esasları inkar etmektedirler.

Cehmiyye'nin görüşleri, üç yönden aşırılığa gitmiştir:

- 1- Kitab'ta, Sünnet'te ve İcma-ı ümmette bunların görüşlerine muhalif nasslar pek çok ve meşhurdur. Cehmiyye, bu nassları ancak tahrif etmek suretiyle reddetmekte, kendilerine muhalif saymaktadır.
- 2- Cehmiyye'nin görüşlerinin gerçek yüzü, nasıl ki imanın aslı Allah'ı ikrar, küfrün aslı da Allah'ı inkar ise, Rab Teala'yı işlevsiz kılmak (ta'til)dir. Gerçi bunlar arasında sözlerinin ve görüşlerinin buna vardığını bilmeyenler de vardır.
- 3- Cehmiyye, bütün din salikleri ve bütün fitrat-ı selime sahiplerinin üzerinde ittifak ettikleri hususlara muhalefet etmektedir. Fakat buna rağmen ortaya attıkları şüpheler sebebiyle, Cehmiyye'nin görüşlerinden birçoğu iman sahiplerinden birçoğuna gizli kalabilir ve onlar da bunların haklı olduğunu zannedebilirler, aslında bu mü'minler, batınen ve zahiren Allah'a ve Resulüne inanan kişilerdir.

Böylece durum, diğer bid'at grublarına olduğu gibi bunlara da karışmış, şüphe ve iltibaslar ortaya çıkmıştır. İşte bu kişiler asla kafir değillerdir. Ancak bunlar arasında fasıklar ve asiler bulunabilir; hata sahibi oldukları

halde hataları bağışlanmış kimseler olabilir; hatta bunlarda öyle bir iman ve takva bulunabilir, bu iman ve takva oranında kişi Allah'ın veliliğini kazanmıştır.

Ehl-i Sünnet'in kendisiyle Hariciler, Cehmiyye, Mu'tezile ve Mür'cie'den ayrıldığı görüşün aslı şudur ki, iman artar ve cüz'lere ayrılır. Nitekim Peygamber Efendimiz buyururlar:

"Kalbinde zerre mikdarı iman bulunan kişi Cehennem'den çıkacaktır."
(Buhari; Müslim; Tirmizi)

Bu takdirde bu imana göre Allah'ın velisi olma keyfiyeti de artar ve cüz'lere ayrılır.

Bid'atların temeli böylece bilinince Haricilerin görüşlerinin temeli şudur ki; Hariciler, günahlar sebebiyle tekfir ederler; günah olmayan şeyleri günah sayarlar; -mütevattir bile olsa- Kitab'ın zahirine muhalif olan Sünnet'e değil, Kitab'a ittibayı gerekli görürler; kendilerine muhalefet edenleri kafir ilan eder; aslen kafir olanlar hakkında helal saymadıkları şeyleri, kendileri nezdinde mürted oldukları için muhalifleri hakkında helal sayarlar. Nitekim Peygamber Efendimiz de buyurmuşlardır:

"Müsülmanları öldürür, putperestleri bırakırlar." (Buhari; Müslim; Ebu Davud)

Bu münasebetle bunlar, benzeri şer'i görüşleri arasında Hz. Osman'ı, Hz. Ali'yi ve taraftarlarını tekfir etmişler, aynı şekilde Sıffin Olayında bulunan her iki tarafı da kafir saymışlardır.

Rafizilerin görüşlerinin temeli de şudur:

Hız. Peygamber, Hız. Ali'yi, özre mahal bırakmayacak bir şekilde kesin olarak tayin etmiştir. Ali bin Ebi Talib, ma'sum imamdır; ona muhalefet eden, kafir olur. Muhacirler ve Ensar, Ali'nin tayini ile ilgili bu nassı gizlemiş ve ma'sum imamı inkar etmişler; hevalarına uyup dini tebdil, Şeriatı tağyir etmişlerdir; zulme ve taşkınlığa gitmişler-hatta ashabtan ya on küsur, ya da biraz daha fazla olmak üzere çok az bir topluluk dışında diğerlerini tamamen kafir saymışlardır.

Rafiziler şunu da söylerler:

"Ebubekr, Ömer ve benzerleri baştan beri hep münafık idiler."

Bazan da şöyle derler:

"Hayır, önce iman etmişlerdi; ama sonra kafir oldular."

Rafizilerin çoğunluğu, kendi görüşlerine muhalif olanları tekfir eder, kendilerini "mü'min" diye isimlendirip muhaliflerine "kafir" derler. Görüşlerinin yayılma imkanı bulamadığı İslam şehirlerini "dar-u ridde" kabul edip, müşriklerin ve hristiyanların şehirlerinden daha kötü durumda sayarlar. Bu sebeble yahudileri, hristiyanları ve müşrikleri, bir kısım cumhur-u müslimin'e karşı, onlarla muharebe ve mukatele konusunda dost edinirler. Nitekim cumhur-u müslimin'e karşı müşrik kafirlerle, hristiyan frenklerle ve yahudilerle dostluklar kurdukları, anlaşmalar sağladıkları bilinen bir husustur.

Ayrıca bu Rafizilerden zındıklık ve nifakın anaları çıkmıştır; batını Karamita

zındıklığı ve benzerleri gibi...

Şüphe yok ki bunlar, bid'atçı zümreler arasında Kitab ve Sünnet'ten en uzak olanlardır. Bu sebebledir ki Rafiziler, halk gözünde Sünnet'e muhalefetle meşhur olmuşlardır. Halkın çoğunluğu "sünni"nin zıddını ancak "rafizi" olarak bilir.

Halktan biri: "Ben, sünniyim", dediği zaman bununla o: "Ben, rafizi değilim" demek istemiştir.

Yine şüphe yok ki Rafiziler, Haricilerden daha beterdirler. Şu kadar var ki Hariciler, İslam'ın ilk döneminde ehl-i cemaata karşı kılıç çekmişlerdi. Ama Rafizilerin, kafirlerle dostluk kurması, Haricilerin kılıçlarından daha tehlikelidir. Karamita, İsmailiyye ye ehl-i cemaat'a karşı savaş açmış diğer fırkalar da hep Rafiziliğe müntesiptirler. Hariciler, doğru sözlülükle tanınıyorlardı. Rafiziler ise yalancılıkla ünlüdürler. Hariciler, İslam'dan ayrılıp uzaklaşmışlardı; bunlar ise İslam'a karşı savaş ilan ediyorlar.

Halis-muhlis Kaderiyye'ye gelince; Kaderiyye bu Rafizilerden çok çok daha iyi, Kitab ve Sünnet'e daha yakındır. Yalnız Kaderiyye'nin Mu'tezile ve benzeri bazı fırkaları, aynen Cehmiyye gibidir. Bunlar da kendilerine muhalefet edenleri tekfir eder, müslümanların kanını helal sayar ve böylece onlara yakınlık gösterirler.

Mürcie ise; bu üstüste yığılmış bid'at taraftarlarından değildir. Bilakis bunların görüşüne, fıkıh ve ibadet ehli bazı kimseler de katılmıştı ve önceleri ancak ehl-i sünnet'ten sayılıyorlardı; ama giderek saçma sapan görüşleri alıp benimsemeleri sebebiyle durumları haktan ayrıldı.

Ne zaman ki kendilerine tabi olunan meşhur zevattan bir topluluk "irca" ve "tafdil" görüşüne nispet olundu, işte o zaman, bunların görüşünden

nefret ettirmek üzere meşhur sünnet imamları, tafdil görüşüne sahip Mürcie'yi zem konusunda açıklamalarda bulunmaya başladılar. Mesela Süfyan es-Sevri diyordu ki:

"Kim, Hz. Ali'yi, Hz. Ebu Bekir'e ve iki şeyhe (Hz. Ömer ve Hz. Osman'a) takdim eder, onlardan faziletli görürse, Muhacirun ve Ensar'ı zem ve tahkir etmiş olur. Böyle bir inanca sahip olan kişi için Cenab-ı Hakk'a ulaşacak bir amel olacağını sanmıyorum."

Evet, Süfyan es-Sevri böyle veya bu mealde bir şey diyordu. O, bunları, bazı Küfeli imamlara Hz. Ali'nin takdimi mes'elesi nispet edilince söylemişti. Eyyub es-Sahtiyani de şöyle diyordu:

"Kim, Ali'yi Osman'a takdim ederse, Muhacirun ve Ensar'ı' zem ve tahkir etmiş olur."

O, bunları kendisine bazı Küfe imamlarının böyle bir iddiası ulaştığı zaman söylemişti. Eyyub es-Sahtiyani'nin daha sonra bu düşüncesinden vazgeçtiği de nakledilir. Meşhur bazı zevat "irca" görüşüne nispet olununca Mürcie'nin zemmi konusunda İmam Sevri, Malik, Şafii vesair alimlerin beyanları da bu kabildendir.

İmam Ahmed'in bu konudaki açıklaması da, kendisinden önce yaşamış hidayet imamlarının açıklamalarının bir benzeridir. İmam Ahmed'in bu hususta kendiliğinden uydurup ortaya attığı bir söz yoktur. Ancak o, Sünnet'i açıklamış, Sünnet'i savunmuş ve Sünnet muhaliflerinin halini ortaya koymuş; Sünnet üzere cihad etmiş; Sünnet uğrunda, hevaların ve bid'atların çıkardığı eziyetlere sabretmiştir.

Allah-u Teala buyurur:

"Sabrettikleri ve ayetlerimize kesinlikle inandıkları zaman, onların içinden, buyruğumuzla doğru yola ileten önderler yetiştirmiştik." (es-Secde 32/24)

Sabır ve yakın...

İşte bu ikisi ile dinde imamlık mertebesine erişilir...

İşte İmam Ahmed bütün bunları ifa edince isminin başına, kendisiyle şöhret bulduğu "Sünnet'te imamlık" vasfı gelmiş ve o, kendisinden önce gelenlere nasıl tabi olmuşsa artık sonrakilere de önder olmuştur.

Ya değilse... Sünnet, Resulüllah'tan sahabenin, sahabeden tabiunun, tabiundan etba'ın... kıyamete kadar devam edecek sırayla telakki ettikleri şeylerdir. Gerçi bazı imamlar Sünnet'i daha iyi bilir ve üzerinde daha ziyade sabr-u sebat ederler. Şüphesiz Cenab-ı Hak, en iyi bilen ve en güzel hükmedendir; her şeyi bilen O'dur."